קונטרס

אמונים נוצר

בדבר "הצהרת אמונים"
הנוגע בדין ההשתתפות
בבחירות לעיריות

עפ"י ספה"ק "ויואל משה"
אשר חיבר
כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר וגאב"ד ירושלים זיעוועכי"א

יו"ל טרם הבחירות לעיריות
מרחשון תשע"ט לפ"ק
ע"י מערכת השקפה ברורה בארה"ק ת"ו

כל הזכויות שמורות למערכת "השקפה ברורה"

הערות והארות יתקבלו בברכה

בפאקס: 03-6443567

או באי מעיל a@gmail.com13426474

פתח דבר

בהיות שאנו עומדים כעת לפני הבחירות לעיריה, ואינו ידוע לכל גודל האיסורים הכרוכים בזה, ואף שיש הרבה מאלו שנמנעים ללכת לבחירות הממשלה וחברי הכנסת, והולכים לבחור לבחירות אלו, מכיון שמרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע לא אסר זאת בפירוש, ואף שנשתנה הרבה ענינים מאז כבר התרגלו בזה, ע"כ ראינו לנכון להביא לפניכם מקצת מן מציאות הדברים והאיסורים השייכים אליהם כפי שנתבארו בספה"ק ויואל משה מדברי הפוסקים הראשונים והאחרונים, ובירורי הלכה בענינים אלו, וקראנו לקונטרס זה **"אמונים נוצר"** והוא ממאה"כ (תהילים ל"א כ"ד) אהבו את ה' כל חסידיו **אמונים נוצר** ה'. ופרש"י "שומר" ה' את "המאמינים" בישועתו וסומכים עליו, שזה שייך מאוד לענינינו שיש הרבה שטוענים שצריכים לחזק כח החרדים האלו שלוחמים למען הדת וכדו', וע"ז צריכים לידע שרק הקב"ה הוא ישועתינו ומבטחינו, ואי אפשר "לשמור אמונים" לכפירה רח"ל בכדי לפעול לטובת הדת, אלא אנו מאלו שנאמר עליהם אוהבי ה' שנאו רע שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם (שם צ"ז י') ולהיות "אום נצורה" כבבת (הושענא דשב"ק), להיות נשמר מלפגום ח"ו בקדושת שמו יתברך שלא לחללו ח"ו, "ושומרים אמונים" לה' ולתורתו בלבד, ואנו בטוחים על חסדי ה' ומצפים לישועת ה' הקרובה כמוש"כ (ישעי' כ"ו ב') פתחו שערים ויבוא גוי צדיק "שומר אמונים", ועי"ז בוודאי נזכה בקרוב לקיום הבטחת הנבואה והתגלות כבוד שמים במהרה בביאת משיח צדקינו בב"א.

פרק א'

הבחירות לעיריה עד לשנת תשס"ד לפ"ק

ראשית כל יש לדעת **שגדולי רבני העדה החרדית דירושלים עיה"ק ת"ו אסרו את ההשתתפות לבחירות לעיריות** מראשית הקמת השלטון הכופרים כאן בארה"ק מכמה טעמים. א) שאסור **"להתחבר לרשעים"**, ורובא דמינכר של חברי הממשלה ועיריות הם מפירי והורסי התורה. ב) **שכבר נאסר בבחירות לאסיפת הנבחרים "כאשר הנשים יכולות לבחור ולהבחר", ע"י כל גדולי ישראל ז"ל מדור הקודם** כידוע. ג) ובפרט בימינו כזה **"שממנים עוקרי הדת לחוקק חוקים ולכפות תושבי ארה"ק כפי חשקם נגד התורה הקדושה".** וכתבו שמטעם אלה האיסורים נאסר השתתפות לבחירות **"ארצית ומקומית".** (שהרי אלו הטעמים שייכים לעירי' כמו לבחירות להנהגת השלטון) [פרטי האיסורים והנימוקים והראיות אפשר לראות בפס"ד דמרן הגרז"ר בענגיס ובית דינו משנת תש"ט. והקו"ק שי"ל בשנים שאח"כ מרבני וחברי הבד"ץ ז"ל]. ובבחירות העיריות משנת תשנ"ד, שמאז נערכו אלו הבחירות בנפרד (לא ביחד עם הבחירות של השלטון כמו שהיה מקודם לכן) יצאו הגאב"ד הרמ"א פריינד זי"ע ובית דינו הגאו"צ ז"ל בפס"ד שאלו הבחירות נכללים באיסור הישן שע"י הבד"ץ על הבחירות הארצית והמקומית, ובבחירות דשנת תשע"ד בפס"ד של הגאב"ד וביד"ץ שליט"א הוסיפו שגם **"העיריות החרדיות" וגם כשמדובר על "ראש עיר חרדי" הר"ז נכלל באיסור הישן.** (ולכאו' טעמם דאף שאין בזה טעם הא' הנ"ל עדיין שייכים הטעמים הב' והג' דסוכ"ס הבחירות והעיריות מתנהגות כפי חוקי המדינה הכפרנית לבנות ולהרוס ולבקש מכס לתבוע ולסייע לערכאות ולכפות על התושבים את חוקיהם שלא כדין תורה וכדו' ואכהמל"ב).

דעת מרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע

וכאשר יצא ספה"ק "ויואל משה" ממרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע וגאב"ד ירושלים ת"ו בירר וליבן הרבה האיסורים התלויים בהעמדת ממשלת הכופרים ובהשתתפות בה ובבחירותיהם, ומבאר שם האיסורים של התחברות לרשעים והחנופה אליהם, והתוצאות הנוראות הנגרמות מזה, והחילול ה' שבזה, ומה שאין בזה שום תועלת לדת ואדרבא זה גורמת לחזק ידם להירוס הדת, וכל

המסתעף בענינים אלו שביארם בהרחבה גדולה בראיות ברורות ובהירות (עי' בסימנים ק"י-קל"ה ועוד כ"מ במאמר שלש שבועות). אכן במסקנותו לאסור ההשתתפות בממשלה ובבחירות בסימן ק"מ שם מפרט רק האיסורים שהמה בדין "יהרג ואל יעבור" על הכניסה, ועל השבועה, ועל ההשתתפות, ועל העבודה זרה ועל המינות והמסתעף, ועי"ש היטב. ובכן כתב שם בסימן קי"ח דאף אם תמצא לומר שעושים הצלת הדת לא מהני מידי להתיר משום האיסורים שהם בדין יהרג ואל יעבור יעו"ש. אבל לגבי בחירות לעיריה שהם אינם מחוקקים ואין בזה העמדת ממשלה שיש בזה דחיקת הקץ ושאר האיסורים שהמה בדין יהרג ואל יעבור, על כן לא רצה להכריע לאסור לגמרי כדין הממשלה "שחשש שעי"ז ידמה שני הענינים יחד יחלש תוקף האיסור לבחירות הממשלה", ובכן הקפיד כשפרסמו בשמו שני האיסורים יחד, והי' אומר "**אינני רוצה לאסור דבר שלא ביררתי לאיסור וכמאחז"ל (שבת קמ"ה ע"ב) אמור לחכמה אחותי את (משלי ז' ד') אם ברור לך הדבר כאחותך שהיא אסורה לך אמור, ואם לאו לא תאמרוהו", ולגבי דרי ירושלים ת"ו אמר שהם מחויבים לציית לדברי הבד"ץ שלא ליקח חבל בהבחירות** (כ"ז מובא בספר המאזרינו חיל להגה"ח ר' ליפא שוואַרץ ז"ל, חלק הסיפורים מאמר ט"ו עמ' ק'-ק"ג).

המציאות שהיה בעת ההוא

אמנם החובה לדעת אשר עיקר הנידון שבזה הסתפק רבינו ולא רצה לאסור היה לגבי הבחירות לעיריה בבני ברק כאשר טענו רבני העיר הגאו"צ **הגר"י לאנדא והגר"ש וואזנער** זצ"ל שיש צורך גדול להשתתף ויש בזה ענין של הצלת הדת ממש, והיה זה בשנת תשט"ו כשהגיע רבינו לארה"ק טרם הבחירות לכנסת המינים (שהיה בזמן אחד עם בחירות המקומית כנ"ל) והיה המצב שהמזרחי רצו להקים "מועצה דתית" בעיר ולהשתלט יחד עם החפשים (שהיו להם יחד הרוב בעיר) על הכשרות והחינוך המקוואות ועוד, וע"י בחירות הנציג מהחרדים הצליחו לדחות כח המזרחי, (וכידוע שרבינו נלחם בכל כוחו נגד מזימתם הרעה להקים מועצה דתית בבני ברק) ועם כל זאת לא רצה רבינו להתיר בשום אופן רק אמר **שבמקום אשר "הערליכע רבנים" "שבקיאים היטב בענינים" וסוברים שצריכים להשתתף בבחירות האלו "אחריות גדול לומר לא".** ולכאו' הטעם בזה שהרי מצינן בשו"ע או"ח בסו"ס ש"ו שהצלה רוחנית כשמד רח"ל נחשב כפקו"נ יעו"ש בנו"כ השו"ע ובפוסקים וכמוש"כ המהר"ם שיק בשו"ת חלק או"ח סי' ש"ט.

רבינו שלח מכתב להזהיר שלא יאמרו היתר בשמו

והנה השתלשלות הענינים בזה מתואר בספר זכור ימות עולם להגה"ח ר' בנציון יאקאבאוויטש ז"ל (בעמח"ס ציוני טהרה) (חלק ד' עמודים קל"ז-קע"ג) שהיה ראש הקהל בק"ק סאטמאר בבני ברק, והיה לו שייכות גדולה בעיריה, ופעל שם גדולות ונצורות לטובת הקהילה והמוסדות ושם כותב שהיה דרכו לומר לפני הקהל בכל פעם טרם הבחירות "דכיון שרבינו אומר שאחריות גדולה לומר לא אם כן מי יהין לומר לא אשתתף", ועי"ז הלכו רוב הציבור להשתתף, ויצא עי"ז שם שרבינו התיר ללכת לבחירות. ושוב באו לפני רבינו ואמרו לו שר' בנציון אומר בשמו להתיר, ואמר רבינו שא"א להאמין ככה על ר' בנציון שהרי "הוא יודע מה אמרתי אז נידון זה רק שלא אסרתי אבל לצוות שכ"א מוכרח ללכת להבחירה לא", (כ"ה ממכתבו של ר' שלמה גפן ז"ל שהיה ממקורבי רבינו זי"ע, המובא בסו"ס זכור ימו"ע ח"ג) **ושלח רבינו אז לרב"צ מכתב ע"י המשב"ק ר"י אשכנזי ז"ל** (העתק מקורי מהמכתב בזכור ימו"ע ח"ד) **שמזהירו שלא לומר בשמו שמותר בפירוש שרבינו לא רצה לחוות דעתו לא לאסור ולא להתיר.**

הפה שהתיר הוא פה שאוסר

ובחלק ג' (שהדפיסו ר' בנציון בערוב ימיו אחרי שכבר הדפיס חלק ד') חזר עוד הפעם לתאר כל הפרשה הלז עם כל פרטיה, ומעורר ומבאר שכל מה שכתב בזה הוא מרגיש אחריות לפרשה שידעו האמת בזה, ובתו"ד מפרש שכיום הזה לא שייך כלל כל ענין הצלת הדת כפי המצב שהיה אז, וגם שבעבר השתדל שלא יהיה רשימת חרדים תלוי במפלגה שיושבים בכנסת המינים (ע"כ היה סימן הרשימה אות ט"ז) משא"כ כיום הזה רשימה אחת הוא להם עם מפלגת האגודה וכדו' שיושבים בכנסת, וגם שכיום אין "הערליכע רבנים פון שטאט האלטן" שהכל הולך ע"י העסקנים (שאז היו הרבנים החרדים שלא היו מעורבים כלל בבחירות להמדינה ומפלגותיהם, וגם היו בקיעים היטב בהנהגת העיר כמו שמתאר בספרו משא"כ בזמנינו) ובכן **מסיק שכיום בוודאי "אין אחריות" ואין שום מקום להתיר הבחירות** (אף לפי הבנתו הנ"ל שמחמת האחריות צוה ללכת אף בלי ההיתר מפורשת).

בזמנינו נשארו ג' הטעמים

שמחמתן לא רצה רבינו להתיר

וכתב שם עוד דכיון שאין האחריות **"ממילא נשארו ג' טעמים שאמר רבינו שמחמתם אי אפשר להתיר"** (וכתב שם שהטעם האחד הוא שלא יבואו להתיר בכל מקום וכל מצב (שהרי אם יש מקום להתיר במצב דאז בבני ברק יחשבו שזה היתר גמור) כמפורש זה במכתב הר"י אשכנזי הנ"ל, ועוד שני טעמים שלא רצה להביא (כמש"כ בחלק ד' וג' שם שאינני מביאו ע"ד הגמ' כ"ט ע"ב, יעו"ש). ויש לדעת זאת שהלא הר"ר בנציון ז"ל היה הסיבה שהלכו לבחירות ברוב השנים "וסמכו עליו כפה שהתיר" והרי הוא הפה שאסר ואמר להדיא שבזמנינו היה רבינו אוסר בוודאי מחמת ג' הטעמים שאמר לו רבינו להדיא שלא רצה להתיר מחמתן. [ואולי זהו הענין מה שמובא בספר עבודת בנימין להגה"ק ר' בנימין ראבינאוויטש זצ"ל חבר בי דינא רבה דירושלים ת"ו (שער ההתבדלות עמ' ר"נ-רנ"א) בשם כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן זי"ע, וכן אמר הגה"צ ר' ישראל חיים קאהן שליט"א, רב דתו"א בב"ש, בדרשה ברבים לפני הבחירות בב"ש בשם אביו (האדמו"ר מתו"א זי"ע) שרבינו אמר לו כשהיה בביקורו האחרון בארה"ק בשנת תשכ"ה שכעת הוא מסכים עם הבד"ץ לאסור, ולפי הנ"ל יובן שאין זה חזרה או סתירה למה שלא אסר מתחילה, דגם מתחילה לא התיר רק לא רצה לאסור מטעם האחריות כנ"ל, אבל בוודאי הסכים שעכ"פ בירושלים היה טוב שאסרו]

ואפשר עוד להאריך בזה בבירור הענין, אך אין כ"כ נפק"מ מזה שהרי כיום זה ממש כעין הבחירות לממשלה כיון שיש "הצהרת אמונים", וע"כ לא ראינו להאריך יותר, ובכל זאת לא נמנענו להביא הדברים בקיצור בכדי שידעו את הדברים כהוויתן.

פרק ב'

הצהרת אמונים

והנה בשנת תשס"ד לפ"ק הוסיפו חוק חדש בבחירות העיריה והוא ענין "הצהרת אמונים", ומתחילה לא ידעו כולם מזה, אבל במשך השנים נתעורר הענין, **וכבר פירסמו כמה וכמה רבנים דעת תורה דברור הדבר שעפ"י מה שמבואר בספה"ק "ויואל משה" בענין זה נמצא שיש בזה הדין של "יהרג ואל יעבור", ואין שום מקום להתיר בזה מפני שום תיקון שבעולם,** והא לך הצעת הדברים בקיצור:

דברי הפוסקים שהודאה למינות הוא ביהרג ואל יעבור

הנה בויואל משה (במאמר שלש שבועות) מבאר באריכות דעצם קיום ממשלת יהודי טרם הגאולה (אף אם היתה מתנהגת ע"י שומרי תורה ומצוות ולפי חוקי התורה) הוא ענין של כפירה בביאת המשיח, כפירה בהשגחת השי"ת שחייב אותנו בשבועה חמורה להישאר נאמן בגלות ולא לדחות הקץ, וכפירה בפסוקי התורה והנביאים שאי אפשר לגאולה אלא ע"י תשובה וע"י השי"ת, ומסיק בסי' ע"ו דמה"ט מבואר בדברי המהר"ל (נצח ישראל פרק כ"ד) שהעברה על ג' השבועות הם בדין יהרג ואל יעבור ממש דכל ענין של כפירה הוא בדין יהרג וא"י כדין שמד.

ומביא שם ג' מקורות לזה, הא' - **השל"ה הק'** (מס' שבועות סו"פ נר מצוה) מביא **ממהרש"ל** (ים של שלמה מס' ב"ק פ"ד סי' ט') שהוכיח להלכה [מגמ' (שם ל"ח ע"א) שכאשר למדו החכמים את התורה להגוים שאלו הגוים את החכמים למה שור של ישראל שנגח שור של נכרי פטור ואילו שור של נכרי שנגח שור של ישראל חייב, ולא גילו להם חכמים הטעם שממון של גוי הפקר מפני הסכנה, והק' המהרש"ל דלכאו' הרי היה סכנה נוראה לכל ישראל שיהרגו אותם ע"ז שממון הגוים הפקר בעיניהם, ולמה לא שינו להם לומר ששניהם חייבים או פטורים ומסיק בזה"ל אלא

שמא מיניה] **שמחיובים אנו למסור על קדושת השם, ואם ח"ו ישנה הדין (מחמת אימת הגוים) הוה ככופר בתורת משה** [... שהשרים שאלו בפרטות על כל דין ודין ... ועל כרחם השיבו האמת על קידוש ה', כי לא היה יכולת בידם לישמט מדין זה עכ"ל]. הרי שכאשר הגוי שואל ממנו דין בתוה"ק ומשנה אותה מחמת אימת מות הרי הוא ככופר בתורת משה רח"ל, שמשמע מדיבורו שמסכים לשנות חק התוה"ק מפחד הגוי, ובכן זה בדין יהרג וא"י, ולא מהני מה שבמחשבתו עדיין מאמין הוא לאותה הדין שבתוה"ק.

הב' - **בשו"ת הרדב"ז** (ח"ד סי' צ"ב - אלף קס"ג) לגבי השאלה אם אונסין אותו לדת ישמעאל שאינם עובדים ע"ז אם הוא מחיוב למסור נפשו שלא לקבל דתם או לא, והשיב שזהו באיסור יהרג ואל יעבור כיון שהם כופרים בתורת משה וכשהוא מראה להם שמסכים עמהם נמצא כופר ג"כ בתוה"ק (יעו"ש עוד), והוסיף עוד ע"ז בזה"ל, וגדולה מזו אני אומר, **שאם אונסין לעבור על אחת מכל מצוות התורה באמרם שאין תורת משה אמת, או שאנחנו החלפנו אותה כאשר הם אומרים, ושלא צוה הקב"ה על ככה, שחייב למסור את נפשו עליה ואפי' להנאת עצמו ובצנעה ושלא בשעת הגזירה, ויגעתי ומצאתי שכתב הריטב"א ז"ל** (פסחים כ"ה ע"ב) **כדברי** (יעו"ש שהביא לשונו ממש כדין זה). ופסק דין זה מובא להלכה בפוסקים, עי' **בשיירי כנה"ג, וכ"ה בגליון מהרש"א** יור"ד (ריש סי' קנ"ז), **ובפתחי תשובה** (שם סק"י), **ובדרכי משה** (שם סק"י) **ובדעת תורה** למהרש"ם מברעזאן (שם) וכן פסק מרן **בעל החפץ חיים והמשנה ברורה** בספרו נדחי ישראל פרק י"ט, דאף שאינו אומר כלום רק עושה עבירה בעלמא רק שהגוי מפרש שבזה יראה שהוא כופר בתורה, הר"ז בדין החמור של יהרג וא"י, **וכתבו זה להלכה ולמעשה.**

הג' - דין הנפסק **בטור ושלחן ערוך** (ביור"ד סי' קנ"ז) ומקורו **מהרא"ש** (ריש פ"ב דע"ז), וז"ל **הטור שם אסור לאדם לומר שהוא גוי "כדי שלא יהרגוהו" דכיון שאומר שהוא גוי "הרי מודה לדתם וכופר בעיקר",** ודין זה הובא בכל הפוסקים כולם בפשיטות בלי שום חולק. והרי שאף לומר שהוא גוי ואינו אומר שהוא ח"ו כופר בתורה רק רוצה להינצל שהגוי לא יהרגנו, ויחשוב שהוא גוי, אעפי"כ זהו בדין יהרג וא"י, כיון שנראה ככפירה. (והרדב"ז הנ"ל הביא ג"כ דין זה מהרא"ש לגבי דין הנ"ל שדיבר שם).

והביא בויוא"מ שם את לשון **הרמב"ם** (בסה"מ) במ"ע דונקדשתי (מ"ע ט') שאנחנו מצוים לפרסם האמונה וכו' ואע"פ שבא עלינו מכריח גובר יבקש ממנו לכפור בו יתעלה, לא נשמע ממנו אבל נמסור עצמינו למיתה, **"ולא נתעהו לחשוב שכפרנו אעפ"י שבלבנו מאמין בו יתעלה"** עכ"ל, הרי דלא מהני מה שחושב היהודי בלב ורק מתעה את הגוי בפיו כאילו מאמין, שהרי זהו החיוב לקדש ש"ש במסי"נ וליהרג, ולא יסכים לדברי הגוי ח"ו בשום פנים.

מסקנת האיסור להלכה

להיות חבר כנסת מטעם זה

ומסיק להלכה (בסי' פ"ח) דלפי"ז "עצם השתתפות" במלכותם "שמראה בזה הודאה" למדינתם שהוא ענין של כפירה בעצמותה הוא ביהרג וא"י. והוסיף **"ועוד שכל חבר הכנסת טרם שיכנס בה צריך שישבע קודם על קיום המלוכה וחוקיה, ואותה השבועה גרוע הרבה יותר ממודה בעבודה זרה"** [ומבאר דמודה בע"ז הוה דיבור בעלמא וכאן הוא הודאה בשבועה, והגם שהם אומרים לשון "אני מתחייב לשמור אמונים" ואינו אומר לשון שבועה, דבר זה נחשב "כהשבעה" בכל חוקי המדינות, ואומרים זאת במעמד מיוחד בהתאספות כולם בתורת עדות וקבלה גמורה, וגם נרשם בפראטאקאל למשמרת ויש לזה תוקף גדול כשבועה, (ובאמת אין זה כ"כ נפק"מ לענינינו, דגם הודאה בדיבור בעלמא הוא בדין יהרג וא"י, אלא שיש בזה חומרא יתירא "דחילול ה'" לגבי העונש שגדול יותר העוון בזה). וגם דעצם "ענין הכפירה גרע הרבה מע"ז" (כמוש"כ שם בסו"ס פ"ז, ובסי' ק"ה, ק"ח, ק"ט) שכ"ה מבואר בגמ' וברמב"ם ובכל הפוסקים (עיי"ש כמה טעמים ע"ז)].

וכתב עוד שם בזה"ל **"ואין שום ספק שעל אותה השבועה בלבד "<u>אף אם לא יהיה חבר הכנסת</u>" צריך מסירת נפש ממש שלא להוציא מפיו שבועה כזו"** (עכ"ל), ומביא ע"ז מש"כ הטור הנ"ל, וכתב ע"ז **"ומכ"ש כשנשבע לדרך המינות ולדתם דהוה מודה במינות וכפירה בעיקר"** (עכ"ל), **וזה קאי גם על**

ההודאה על עצם המלוכה (כמש"כ להדיא שם יעו"ש).

וכן כתב גם בסימן ק"ד אחר שהביא את דברי הרדב"ז (והרמב"ם) הנ"ל, וז"ל **"והמשתתף עמהם" וכו' זה וודאי הודאה גמורה להם וכו', והשבועה שנשבע להם ולחוקותיהם היא הודאה בכולה לא מודה במקצת** (כעין דברי הרדב"ז דמיירי במצוה אחת) **אלא כופר הכל בכל התורה כולה** עכ"ל.

איסור החניפה בדבר זה

והוסיף עוד בזה (בסימן פ"ט) מה **שאמרו חז"ל** (סוטה מ"א ע"א) **גודל העונש כשהחניפו למלכות של אגריפס שלא היה כדת של תורה, שנתחייבו כל ישראל כליה ע"ז רח"ל,** ואעפ"י שהיה מלך כשר, כיון שסוכ"ס מלך שלא כדת התורה, ומסיים ע"ז **"דקל וחומר ב"ב של ק"ו באותו מלכות המינות של מינים ואפיקורסים המסיתים ומדיחים** להעביר על כל האמונה לגמרי ולכל הפוסקים אינם בכלל אחיך, ובוודאי שעפ"י התוה"ק פסולים לכל מיני התמנות בישראל, וכל חוקיה חוקי עכו"ם ומינות, גם עצם המלוכה הוא באיסור של הריני מתיר את בשרכם רח"ל וכו', **אין ספק "שאיום ונורא הוא להראות" אפילו איזה תנועה של הסכמה" לאותה המלוכה הטמאה"** (עכ"ל).

דין האיסור הנורא דחילול השם בזה

והנה הגם דאיסור החניפה לכאו' אינו בכלל הג' עבירות החמורות שדינם ביהרג וא"י, אכן מצינן דברי **הרבינו יונה** (בשערי תשובה שער ג' אות קפ"ח) שכתב להלכה בזה"ל **"וחייב אדם למסור את עצמו לסכנה ואל ישיא את נפשו עוון אשמה כזה"** (עוון החניפה) ומוכיח כן מגמ' סוטה הנ"ל, **ובחפץ חיים מביאו להלכה** בפנים הספר (בפתיחה, לאוין או' ט"ז) ובבאמ"ח שם (סקט"ז) מציין לרבי"ו שם, וכתב ועיין בסוטה (מ"א ע"ב) בתוס' ד"ה כל וכו', וכוונתו דשם מפורש דבמקום סכנה מותר להחניף, ומשמע דלהלכה נקט כדברי הרבינו יונה כמש"כ בפנים, אמנם בהערות והשמטות שבסוף הספר חפץ חיים כתב דלכאו' התוס' היא סתירה לדברי הרבי"ו, ושגם המנורת

המאור נראה כסותר א"ע בזה, דבכלל ג' פרק א' כתב **"ראוי לירא שמים שיסכן את עצמו ובלבד שלא יביא על עצמו עוון פלילי כזה"**, ומביא ראיה מגמ' סוטה הנ"ל, ואח"כ כתב הוא בעצמו אעפי"כ מותר להחניף לרשע שהשעה משחקת לו וכו', ומשמע שם שהח"ח מסתפק בזה אם הדין ממש כדין יהרג וא"י.

אכן בספר **יד הקטנה** [שמרנא הח"ח זי"ע חיבבו מאוד ומביאו הרבה פעמים בספרו כידוע] בהל' דיעות (פ"י ה"ב) העתיק דברי הרבי"ו, הנ"ל ובסעי' י"ג כתב לחלק דזה במקום שאין סכנה וודאית משא"כ בסכנה וודאית, אבל אח"כ בסעי' י"ד כתב "ויותר יתכן ונראה לומר" דבעובדא כמו באגריפס אפי' בסכנה וודאית החיוב ליהרג, וז"ל, **לפי שהיה הדבר בפירסום ברבים במעמד כל ישראל, ובאמרם לו זך אתה בלי פשע הרי חיללו וביזוי דת וגזירת המלך ברבים, וכבר ביארנו לעיל** (בהל' יסודה"ת פ"ז) **מגודל וכובד הפשע של חיה"ש ברבים בפני י' מישראל אשר החיוב למסור עצמו למיתה על זה** עכ"ל, (ועי"ש במנחת עני אות ט"ז שמוכיח כן מדברי הרבי"ו עצמו שכתב באות קפ"ז שע"י שאומר לו זך אתה מפשע "הרי חילל וביזה דת ודין" וע"ז מסיים באות קפ"ח וחייב אדם וכו') ולפי"ז מובן שפיר שדין זה דחניפה בניד"ד הוא בדין יהרג וא"י ממש כיון שזה בדין חילול ה' שצריך ע"ז מסירת נפש.

וענין זה ד"חילול השם" מבואר גם בויואל משה בסימן ק"י, וז"ל **שע"י השתתפותם עמהם מכשירין את מעשה הציונות בפני כל העולם בחושבם התירו פרושים את הדבר** וכו'. (יעו"ש עוד) וזה שייך מכ"ש לענין הודאה מפורשת כמש"כ לעיל להדיא (וע"ע בסי' קי"ד מש"כ בזה).

האיסור השתתפות בבחירות לחברי הכנסת

ואכן במסקנתו בדבר איסור השתתפות חבר הכנסת כתב בויוא"מ (סימן ק"מ-קמ"א) בזה"ל **ובעיקר הדבר "כבר נתבאר להלכה" שכל הנכנס להיות חבר הכנסת עובר על הרבה איסורים נוראים שכל אחד ואחד מהם הוא "ביהרג ואל יעבור", על הכניסה "ועל השבועה" וכו', "ועל המינות" וכו' וכל זה "ברור להלכה לאמיתה של תורה" למבקשי האמת** (עכ"ל). ומסיים דמכח כ"ז האיסור חל גם על המשתתפים בבחירות.

וז"ל: ומעתה נוכל להבין **חומר האיסור "לילך אל הבחירות",** שמלבד שעוברים בזה על **"לפני עור"** על כל העבירות שעושין חברי הכנסת, כי אי אפשר להם להיות חברי הכנסת אלא ע"י קולות הבוחרים, **והמה באי כוחם של הבוחרים,** א"כ הבוחרים המה המביאים והגורמים לכל האיסורים שיש בהם ע"ז ומינות והעברה על השבועה לפני הקץ וכל המסתעף מאלה, אבל **"גם בזה עצמו שהולך אל הבחירות לשלוח באי כח אל השררה הטמאה הלזו בזה עצמו הוא מודה בע"ז הטמאה הלזו ונעשה ג"כ שותף באמצעות באי כוחו אשר המה יושבים שמה במקום הטמא",** ומי שלא ייירא לנפשו להיות מודה בע"ז ולהשתתף באיסורין חמורים כאלה שחמורים מכל התורה כולה, והוא שורש פורה ראש ולענה של כל פירצות הדור בעוה"ר, ע"י האמונה בהניאוץ הגדול והנורא הנעשה ע"י מנאצי השי"ת ותורתו הקדושה בכח מלכות של מינות ר"ל המעכבת גאולתינו ופדות נפשינו מגלות המר והנמהר ברוחניות ובגשמיות וכל מיני צרות צרורות הנמשכין מזה השם ישמרנו. עכ"ל.

פרק ג'

הצהרת אמונים בחברי העיריה

והנה בזמנינו **מעת שנחקק החוק שצריך כל חבר העיריה להצהיר "נאמנות למדינה" ככל חבר הכנסת, ובלי זה אינו יכול לשמש בתפקידו, נמצא דין הבחירות לעיריה כדין המשתתף בבחירות לממשלה, שחבר הכנסת אומר** הצהרתו בלשון **"אני מתחייב"** [שהוא מתחייב] **"לשמור אמונים למדינת ישראל** ולמלא באמונה את שליחותי בכנסת" [וידוע שבשנת תשד"מ היה ח"כ שהוסיף על ההצהרה ואמר ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד, וחייבו אותו הבג"ץ להצהיר שוב את הנוסח הנ"ל בלי התוספת באמרם שאי אפשר לו לשקר במשמעות ההצהרה שצריך שתהיה נאמנותו לחוקי המדינה גם כשהם סותרים דיני התורה ולהכיר בעליונותם שהם מעל חוקי התורה רח"ל, והגאון הגדול מרן הגרי"י פישער ז"ל ראב"ד העה"ח בדרשה טרם הבחירות צעק ככרוכיא על זה שכיום כשמשתתפים בבחירות שולחים את שליחתם להצהיר קבל עולם ומלואה כפי פסיקת הבג"ץ דאמרו במפורש שמשמעות הזהרתו הוא שחוקי הכפירה הם ח"ו מעל חוקי התורה וזהו חיה"ש איום ונורא, ובעוה"ר הכל ממשיך כקדמותו וכל חברי הכנסת ממשיכים בהצהרתם הלז עם כל החומר שבה רח"ל. אכן לכאורה משמע שעיקר התייחסות הבג"ץ הוא למה שאמר שהוא "ממלא באמונה שליחותו בכנסת", דהיינו במה שהוא מחוקק חוקים, שצריך להיות כפוף לקבל דעת הרוב בחקיקת החוקים, כפי מה שכותבים בפסיקת הבג"ץ שצריך שתהיה "שלטון החוק במחוקק", משא"כ בניד"ד שמדברים מחבר העיריה שאינו מחוקק חוקים לא שייך זה אלא מה שאמר שנאמן למדינה עצמה, שכפי שנתבאר לעיל עצם ההסכמה למדינתם הרי זה כפירה בעצמותה (מלבד מה שמיוסדת ג"כ על חוקי עכו"ם וכפירה) וכדלקמן].

ורוח הקודש הופיע בבית מדרשו דמרן רביה"ק זי"ע שכתב במפורש שאיסור זה של הצהרת אמונים הוא בדין יהרג ואל יעבור **"אף אם לא יהיה חבר הכנסת",** והרי נתקיימה הוראתו לזמנינו אשר נדע ליזהר בזה, כמו שהזהיר עליה להדיא.

לשון הצהרתו ומשמעותה

ולשון החוק לגבי העיריה הוא בזה"ל: עם כינוסה של ישיבת המועצה הראשונה לאחר הבחירות יצהיר חבר המועצה אמונים, ואלה דברי ההצהרה **"אני מתחייב לשמור אמונים** [וממשיך ואומר לדבריהם] **למדינת ישראל** ולמלא באמונה את שליחותי במועצה". **חבר המועצה שלא יצהיר את הצהרת האמונים, לא ייהנה מזכויותיו של חבר המועצה,** לרבות זכות ההצבעה במועצה ובועדותיה, **כל עוד לא הצהיר.** חבר המועצה שלא נכח בישיבת המועצה הראשונה, או שהיה לחבר המועצה לאחר מכן, יצהיר את הצהרת האמונים בישיבה הראשונה שבה הוא נוכח (ע"כ).

הרי שאומר הניסוח "שמתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל" הוא ממש כדברי חבר הכנסת שמצהיר נאמנותו להיות נאמן (באגלייבט און געטרייי) למדינה, שזה מורה על שמקבל על עצמו להכיר ערכי המדינה ולהחשיב ולדרוש טובתם, שזה כפירה ומרידה בה', באמונת המשיח, בהשגחת ה', ובתוה"ק והנביאים, (מלבד מה שנכלל לכאורה במשמעות זה נאמנות לכל הנאמר במגילת העצמאות שמפורש שם הכפירה של "ככל הגוים בית ישראל" רח"ל ויסוד מדינתם כחזון הטמא של מייסד הציונות).

היוצא לנו מכ"ז בדין הליכה לבחירות העיריה

היוצא לנו מכ"ז להלכה דלפי זה גם בהליכה לבחירות יש האיסורים הנזכרים לעיל (מויואל משה), שעובר **"אלפני עור"** על האיסור החמור של כפירה וחילול ה' וגם נעשה **"שותף באמצעות באי כוחו"** אשר המה יצהירו מכוחו את ההצהרה הכפירה הלז (כדין שליחות). [אמנם לגבי מש"כ בויואל משה שם

שבעצם הבחירה מודה בענינה, לכאו' יש מקום לומר שלא שייך כ"כ בניד"ד, שעצם ענין העירי' אינו ככפירה ורק ההצהרה למדינה היא הכפירה ועי' עוד מש"כ בזה לקמן בס"ד].

ולענין **לפני עור,** עי' בחפץ חיים (ארורים או' ב') דיש גם בזה **"ארור"** משגה עור בדרך, ומביא הגמ' (שבועות ל"ו ע"א) דארור בו קללה בו נידוי רח"ל, ולענין שליחות אומר הגאון הראב"ד ירושלים ת"ו הרי"י פישער ז"ל בדרשה לפני הבחירות **"דהוה ממש כדין השליח עצמו והעבירה נחשבה כאילו הוא בעצמו עשה העבירה שהרי קיימ"ל דיש שליחות לדבר עבירה בדיני שמים"** (ועי' ש"ך חו"מ סי' ל"ב סק"ג, ועי' גם רמ"א בחו"מ סי' שפ"ח סט"ו, ופתחי תשובה שם, והגהו' רעק"א בחו"מ סי' קפ"ד **"דבשליח קבוע יש שליח לדבר עבירה"** גם בדיני אדם), **נמצא שגם בניד"ד הבחירות הוא בדין החמור של יהרג ואל יעבור רח"ל.**

פרק ד'

דין משתמע לתרי אפי

והנה יש כאלו הטוענים טענה משובשת ואומרים שאפשר למצוא פתח להתיר עצם הצהרת המינים מכח דין המובא ברמ"א (יור"ד סי' קנ"ז סעי' ב') **"דמותר לומר לשון המשתמע לתרי אפי"**, ולפי"ז הם טועים ואומרים דכמו כן גם ההצהרה למדינה ונאמנות לכנסת הוא דבר המשתמע לתרי אפי, שחבר הכנסת אומר שמכוין לעצמו לשם אנשי המדינה וכדו' (ולמלאות באמונה שליחותו בכנסת הכוונה לשלוחותו לכנסת ישראל דהיינו לכלל ישראל?), וטענה זו באמת אינו צריך לתשובה כלל, שהרי אינו נכון כלל במציאות לומר שיש כאן משמעות אחרת לבד ממשמעות הפשוטה שהיא חירוף וגידוף בתוה"ק ובאמונה.

אמנם גם עצם ההלכה אינו שייך לענין זה כלל, וכל ענין השוואת דין זה של הצהרת המינים לנידון הרמ"א אינו אלא טעות מעיקרא, דהנה **שם מיירי כל ההיתר כשהגוי אינו מכירו שהוא יהודי, וכשאומר לשון כזה שנראה שהוא גוי ליכא חילול ה' ואינו נראה כהודאה כלל, משא"כ כשהגוי יודע שהוא יהודי ורוצה לכופו להסכים לדתו דת העכו"ם אין שום היתר בזה, וכל תנועה של הסכמה אפילו בכדי לרמות הגוי ה"ה באיסור חמור של יהרג ואי"י לדעת כל הפוסקים**, (וכדנתבאר גם לעיל מדברי הפוסקים הנ"ל).

הוכחות מדברי כל הפוסקים למה שנתבאר

דהנה מקור דין זה נובע מדברי הנמוקי יוסף (ב"ק מ' סוע"א) המובא בב"י בסימן ההוא (יו"ד סי' קנ"ז), והביאו הב"י לענין הדין המובא בטור הנזכר לעיל "דאסור לאדם לומר שהוא גוי כדי שלא יהרגוהו" דהוה ככופר ומקורו מהרא"ש (ריש פ"ב דע"ז סי' ד'), וע"ז מביא דברי הנמוי"ו שכתב שאם גזרו שיהרג כל הנקרא בשם יהודי על שאינו עובד ע"ז מותר לשנות מלבושו "כדי שלא יכירוהו" ובורח, וע"ז מביא ראיה מגמ' (נדרים ס"ב ע"ב) דשרי לצורבא מדרבנן למימר עבדא דנורא אנא לא יהבינא כרגא וכו'. ומביא עוד ראיה

ממדרש (פ' וישלח פרשה פ"ב או' ח') דשני תלמידי ר' יהושע שינו עטיפתן מאימת הגוים, וכשהבחינו הגוים בהם לא רצו להכחיש שהם יהודים ומסרו עצמן למיתה, ומסיים הב"י בזה"ל **ומבואר הוא דלא מהני שינוי העטיפה אלא לשמא לא ישאלום מאיזה דת הם, אבל אם ישאלום אסור להם לומר שהם גוים וכדכתב הרא"ש ז"ל,** והביא כן גם **ממהרי"ק** (שורש פ"ח) בשם **הגהו' סמ"ק** וז"ל **הא דאמרי' אפי' ערקתא דמסאני אסור היינו דוקא כשהגוים אומרים לו עשה כך כדי לחלל את השם וכו' אבל "כדי שלא יהא ניכר מותר"** עכ"ל.

וכמו"כ בדין "עבדא דנורא אנא" (שהנמי"ו מביא כראיה לדין שינוי הלבוש) מיירי ג"כ בהכי, וכמוש"כ **הנמי"ו** בהמשך דבריו ומובא בדרכי משה שם (סק"ה), שמביא ב' הפירושים בפי' "עבדא דנורא", הא' שהוא עבד לאש ומכוין לשם אש אוכלה שזה הקב"ה, והגוי חושב דקאי על "הע"ז שעובדים לאש", והב' שהגוי חושב שהוא "עבד לכומר העובד ע"ז דאש" ומסיים **מכל מקום** (דהיינו אף לפי' הב') **אין ספק "שאין מחשבין אותו כיהודי" אחר שעובד לכמרים.** הרי שרק בכה"ג שייך היתר כאשר הגוי אינו יודע שהוא יהודי וכנ"ל, וזה מקור דין **הרמ"א** וכמוש"כ **הדרכי משה** שם ע"ז (סק"ו) **ומשמע מפירוש זה דמותר לומר דברי המשתמע לתרי אפי "כדי שלא יכירוהו",** וכ"ה **בתרומת הדשן** (סי' קצ"ו) המובא **בש"ך** (סקי"ז) **ובגר"א** (סקכ"א) **דכל ההיתר הוא כשהגוי אינו מכיר שהוא יהודי "וע"כ ליכא חילול ה'", ובש"ך** (ס"ק י"ח) הביא עוד **מתרוה"ד** שם **דאפי' כשיש לחוש שהגוי יכיר בו אח"כ שנתדמה לגוי כדי להינצל "ונמצא חילול ה' למפרע ה"ה באיסור".**

עצם הדין "דעבדא דנורא אנא" הוא רק באופנים מיוחדים

והמהרי"ל (סי' ע"ב סעי' ב') ס"ל דאף האמירה "גוי אני" נקראת משתמע לתרי אפי, שהרי יכול לכוין "לגוי קדוש" (דהיינו ישראל) [ועיי"ש באות ג' דבכה"ג אפשר להערים ע"ש האומות, ואפי' הנוצרים נקראו בלשונם "משיחין" ע"ש ההוא גברא שאומרים עליו שהוא משיח, וישראל נקראין "משיחי השם" ע"ש אל תגעו במשיחי]. ולדעת האור זרוע (חלק ג'-ד' ע"ז סי' קמ"ג) דס"ל בדעת הירושלמי (עבודה זרה פ"ב ה"א) דמותר לומר גוי אני, (שהרי כתוב שם

דיכול האשה להטמין עצמה ולומר נכרית הוא משא"כ האיש אינו יכול להטמין עצמו) ואעפי"כ אוסר הרא"ש בזה (כנ"ל), וכתב ע"ז המהרי"ל **דאי הוה שרי לומר לאיש בלא לב שרוצה להפך לדתם** גם האנשים היו יכולים להינצל ע"י כך **וחלילה וחס,** והו"ד בש"ך (ס"ק י"ח).

[אלא שהש"ך כתב דצ"ע, ולכאו' כוונתו שהרי כאן משמע דמותר גם לרא"ש משתמע לתרי אפי, ולומר גוי אני אין בכלל ההיתר, ולכאו' צ"ל דס"ל למהרי"ל דהרא"ש לשיטתיה בנדרים (שם ד"ה לצורבא) דפי' כפירוש הב' הנ"ל "שהוא עבד של הכומרים" העובדים עכו"ם ובכן ס"ל דדוקא בכה"ג שרי, ודוקא לת"ח וכמו שמבואר שם, וס"ל כמוש"כ הריטב"א (בע"ז י"ג ע"א ד"ה מיתבי) שכתב בשם מורו (הרא"ה) כפי' השני הנ"ל, (וז"ל) דעבדא דנורא היינו שהוא מהאנשים הקרובים לע"ז "דאעפ"י שהוא יהודי" אין לו לתת מכס מפני שהוא עבד של אותן אנשים, דהשתא לא מיפטר בע"ז, ואילו אינש בעלמא לא שרי ליה דילמא אתי למיסרך אבל לצורבא מדרבנן שרי עכ"ל. נמצא דבאמת "אף להבנת הגוי אינו נחשב כגוי" דוקא בכה"ג שרי, משא"כ להטעות הגוי שהוא גוי אף בלשון המשתמע לתרי אפי אסור אף לת"ח, וכ"ש לומר להדיא שהוא גוי דאסור.

אכן לשארי הפוסקים דסבירא להו כפי' דעבדא דנורא היינו "עבד לע"ז" ממש להבנת הגוי, נמצא דמותר לומר "גוי אני" כל זמן שהגוי אינו יודע שהוא יהודי, והיינו כדעת האו"ז הנ"ל (אלא דשם מותר רק לת"ח להינצל ממכס, וכאן מפני פקו"נ מותר לכל אדם כמוש"כ כמה פוסקים)].

אכן **מדברי כל הפוסקים מוכח דכשהגוי שואלו אם הוא יהודי אין שום היתר לומר "גוי אני" ולא מהני בזה לומר דמשתמע לתרי אפי** שכוונתו לגוי קדוש (וכנ"ל מהמדרש, וכן בב"ח בשם תשו' מהר"ם מ"ץ (סי' ע"ג) שהגוים חקרו לדעת על איזה יהודי אם הוא יהודי או לא, ואותו היהודי כיון לבו שאם ישאלוהו יאמר להם האמת, והגוי אמר דבוודאי אינו יהודי והלה שתק, וכתב ע"ז שלא חטא היהודי בשתיקתו כיון "שהיה לבו לשמים אם ישאלוהו", הרי לן מדבריו שאין שום מנוס בזה, וגם הרמ"א לא חלק על סתימת המחבר שא"א לומר גוי אני, וכ"מ בשאר הפוסקים), וע"כ הטעם בזה דכיון שהגוי שואלו וחושדו אם הוא יהודי, ע"כ אם היהודי יכחיש ויאמר שהוא גוי הר"ז ככפירה אע"פ שלא יוודע לגוי האמת, משא"כ באומר עבדא דנורא אנא, אין הגוי שואל

ממנו אם הוא יהודי או לא רק שרוצה ליפטר ממכס, ע"כ מטעה את הגוי בשקר שמשתמע לתרי אפי ובכן מותר, (וזה אף להסוברים דעבדא דנורא היינו עבד לע"ז).

עוד יש חילוק דבעבדא דנורא מפורש טעם ההיתר בגמ', מ"ט לאברוחי אריה מיניה קאמר, ופי' התוס' ועוד מפרשים (שם) דמדמסיים דבריו ואומר "לא יהבינא אכרגא" מוכח מדיבורו שאומר כן רק לפטור את עצמו מהמכס ואינו עובד ע"ז, משא"כ בסתם משתמע לתרי אפי שאינו מוכח מדבריו כלום אף לומר גוי אני אסור.

[ובאמת דבלא"ה אפ"ל דלמ"ד עבדא דנורא היינו "עבד לע"ז" אין המשמעות שהוא גוי, וכמוש"כ התפארת ציון בנדרים (שם) דהכוונה הוא שהוא חוטב עצים ושואב מים לע"ז, (והלא זה שייך גם ביהודי כמוש"כ רש"י (ויקרא כ"ה מ"ז) כשהוא אומר לעקר זה הנמכר לעבו"ז ממש להיות לה שמש, ולא לאלהות אלא לחטוב עצים ולשאוב מים, ומקורו מגמ' (ב"מ ע"א ע"א)), וכן משמע לכאו' מתשובת הרשב"א (ח"א סי' פ"ד, מד"ה ואותה) שכתב בזה"ל דאמרת ופירשו עבדא דנורא "כומר" לעובדי האש "פירוש מוטעה נזדמן לך" "וחס ושלום" לא כומר קאמר אלא עבד אני לכומרי נורא וכו', ויש מפרשים וכו' שהם שומעים נורא שלהם עכ"ל, הרי שבתחילת דבריו כתב דפירוש מוטעה לפרש "כומר לע"ז" "וחס ושלום", ואח"כ מביא בעצמו בשם יש מפרשים דנורא היינו הע"ז, (ואע"פ דס"ל עיקר דפי' שכתב תחילה, וכמוש"כ להדיא בחידושיו לא היה להביאו) ולהנ"ל יובן דאף דנורא היינו הע"ז "עבדא דנורא" היינו עבד לע"ז לחטוב עצים וכדו', אבל לומר להדיא גוי אני לכו"ע אסור, אבל ראיתי בשיירי כנסה"ג (הגה"ט אות י"ח) שמפרש למ"ד עבד לע"ז דהיינו כומר ממש ולדידיה ע"כ צ"ל כסברא הנ"ל, דאעפי"כ לא דמי לגוי אני דאסור בשום אופן אף בכדי לרמות הגוי וכנ"ל].

היוצא לנו מכ"ז הוא "דלכל הדיעות" אם הגוי שואלו האם מוכן לקבל דתו אין שום היתר שבעולם להשיב אף באופן המשתמע לתרי אפי, ויחשוב הגוי שקבל דת העכו"ם (וכמוש"כ המהרי"ל דבזה גם האו"ז מודה). **וקל וחומר בנידון דידן שמשביעין אותו במסירת עדות והתחייבות גמורה להיות נאמן לכפירה ולחירוף וגידוף בהשי"ת ותורתו הק' ובכל האמונה, ולאמר דברי הניאוף קבל עם ומלואה בחילול ה' נורא ואיום, כאשר יודעים הם שהוא נחשב**

חרדי ומסכים עמהם לקבל דתם אין צריך לומר שאין שום סרך היתר לזה כלל וכלל (אף אם תמצא לומר שדבריו הם משתמע לתרי אפי).

גודל חילול ה' בהצהרה הלזה

ולהבין קצת גודל החילול ה' בזה הא לך לשון הדברים מפסיקת הבג"ץ הנ"ל בענין הצהרת אמונים וזה לשונם הטמא:

"ואם עדיין לראיה אנו צריכים שאכן כך הוא (הכוונה למש"כ שם מתחילה דדוקא מאיש מאמין יש לצפות "שלא יעשה שקר בנפשו", אלא יסכים בכל לב למה שאומר בהצהרת דברי הכפירה), הנה כי כן זה קרוב לארבעים שנה, **חברי הכנסת הנמנים על כל זרמי היהדות שומרת תורה ומצוות, ומהם חסידים ואנשי מעשה, מתנגדים ובעלי הוראה, רבנים והוגי דעות, ציונים ולאו דוקא ציונים, איש מכל אלה לא העלה על דעתו, ולא ביקש מעולם, לשנות מנוסח הצהרת האמונים, לגרוע הימנה או להוסיף עליה, כולם הצהירו והתחייבו, כאמור וכנדרש בחוק, ושלמים היו עם עצמם ותורתם, והלוא כל אלה ידעו גם ידעו פסוק בתהלים ופרק בהלכה".**

הרי שמתפארים מה שהחרדים מוכנים להסכים לכפירה שלהם לעיל כל רח"ל, ואין לשער גודל חילול ה' בזה.

פרק ה'

באופן שיש אפשרות של השתמטות מלומר הצהרת אמונים

ולענין אלו הטוענים דכיון שיש אפשרות (בעיר חרדי) להשתמט מלומר אותה ההצהרה, וא"כ אין בזה איסור באותה מקום, יש להעיר בזה בב' תשובות.

הא' - דכיון שהם עלולים להצהיר כך, דאם יבדקו זאת ויחייבו אותם להדיא לומר כך כפי החוק, ובוודאי לא ימנעו מזה, שהרי אינם נמנעים מזה גם בכנסת המינים, **ולצד שהם יצהירו כך הרי זה מכח משלחם,** ואז אי אפשר לתרץ עצמם בטענה לתקוני שדרתיך ולא לעוותי, שהרי הם מצהירים כך בתנאי מוקדם **שהם נכנסים על דעת כן** (ורק על דעת כן), נמצא עכ"פ שזה תלוי בספק, וביואל משה (סי' ע"ו) מביא ממהר"ם שיק (או"ח סי' ד"ש) דאחר שהביא הדין "דבחשש אפיקורסות" יהרג ואל יעבור אף שאין בו מחשבת ע"ז, כתב עוד דאף **במקום דהוא רק ספיקא, וחשש אפיקורסות הוה ספיקא דאורייתא לחומרא, ולא שייך בזה ספק נפשות להקל** יעו"ש בטעמו (עכ"ל ויוא"מ), ובניד"ד הלא מידי ספיקא לא נפקא, **וגם אין בזה חשש פקוח נפש כלל, ובוודאי זה חמור מאוד.**

הב' - דאפי' אם תמצא לומר שיש מקום שבאמת לא יצהירו כלל (נאמנות למדינה), אכן **זה ברור שרושמים את דבר ההצהרה על פראָטאָקאָל, שכתוב שם בכתב ברור ומפורש שאלו ואלו החברים הצהירו נאמנותם למדינה כדבר החוק,** אשר בלתי זה אי אפשר להם לשמש בתפקידם כלל, ואלו שנכנסים יודעים זאת בעת היכנסם ומסכימים שירשם שמם על דברי החירוף והגידוף, **ואצל אנשי המדינה וכל האומות יהיה מקובל שגם החרדים האלו מעיר "שכולה חרדי" גם הם הסכימו לבטל דת האמונה ח"ו לדעת הכפירה רח"ל, והם מתפארים בזה** (כנ"ל מדברי הבג"ץ), וכיון שזה חק ידוע ומפורסם

וכל הרוצה יכול לבדוק זאת ויראה את דברי הכפירה בהסכמת החרדים **אין לך חילול ש"ש גדול מזה.**

ומהראוי להעתיק בזה מדברי רבינו בשו"ת דברי יואל (ח"ב סי' קמ"ג) והוא גם במכתבים (ח"א סי' צ"א) לענין הצטרפות "למועצה דתית" (שמטרתה היא להשליט כח שלטון הכופרים על החרדים, ודרך אגב יכולים לראות בזה קצת למה החשיב רבינו ההצלה מהם "כהצלת הדת" הנזכר לעיל לגבי עיר בני ברק) וז"ל ...בעוה"ר הגיעני עד ככה אשר כהדר"ג נ"י **"נרשם"** גם הוא תחת חסות המועצה הרעה אשר היא יסוד המינות וע"ז גמורה ר"ל, **"ונעשה בעיר היושב בה דהוה בפניו",** ושוב בא בפירסום רב בפני יושבי תבל ע"י מכתבי העיתים ואין פוצה פה ומצפצף לנגד זה, ע"כ **"הוי זה הסכמה והודאה גמורה"** למועצה הרעה הנזכרת ר"ל. **ותמה אני האיך סמך עצמו על סברא רעועה כזו שע"י "שנרשם שם"** יתבטל בעקיפין, שע"י שלא יבוא להישיבה לא יבואו גם רבנים אחרים ויתבטל במציאות **"וישאר רשימות שמו רק על הנייר ולא למעשה"** וכו' ובאמת נהפוך הוא כי **"עי' שמניח שמו ביניהם ואינו מסתלק מהם הוי זה הסכמה גמורה למעשיהם כי כתוב וחתום עליהם", וזה נותן להם חיזוק ואומץ ומעיזים פניהם יותר ויותר,** וכו'.

ובדבר **מה שכתב** הדר"ג נ"י **שלא ישאר שמו רק על הנייר ולא למעשה שחושב שכתיבת הנייר אינו כלום** ימחול נא להתבונן בדברי הגמרא (סנהדרין ק"א ע"ב) וכו' בעובדא דירבעם וכו' ואף אחיה השילוני טעה וחתם וכו' (ו)התנבא אח"כ על כריתת ירבעם וכל ביתו וכו', וא"כ אין לך מעשה גדולה מזו שביטל את הכתב שחתם בתחילה על ירבעם, **ולא היתה הכתב אלא נייר בעלמא,** ולמעשה פעל את ההשמדה הנוראה בשביל חטאין אשר עשה, **ואעפי"כ בשביל אותו נייר נכשל יהוא המלך** ולא סר מחטאת ירבעם אף שהי' צדיקא רבא כמו שהעידו עליו בגמ'. **וחזינן מזה עד כמה הנייר גורם וכו' וזה חילול ה' ומכשול גדול,** [ואח"כ

הביא דברי השלה"ק בשם המהרש"ל הנ"ל ומסיק ד]אם לשנות רק דבר א' מן התורה דינו ביהרג ואי"י, א"כ כ"ש אותו המשרד (משרד הדתות) שמשנה הרבה וקרוא לזה דת תורה וכו' מיוסד רק על כפירה ומינות ר"ל, ומבואר ברמב"ם בכ"מ שמינות גרוע מע"ז וכו', **[ואח"כ מביא דין הטוש"ע הנ"ל, וז"ל] דכיון שאומר שהוא עכו"ם מודה לדתם וכופר בעיקר ויהרג ואל יעבור,** חזינן בזה דאף שאינו עושה אח"כ שום מעשה אלא האמירה בלבד מה שנראה כמודה לדתם דינו כך, אף אם לא נעשה שום מעשה **ומכ"ש מה שהוא בפירסום רב ע"י הנייר "דכבר כתב הרמב"ם ז"ל דמה שנכתב על הכתב הוי כאומר לאלפים ורבבות אנשים", וא"כ נאמר בזה בפירסום רב הודאה לדתם,** ומה נאמר ומה נדבר, ובאמת זה גרוע מאומר שהוא עכו"ם, בשביל שלא יהרגוהו שהרי התם הכל מודים שהוא אונס גמור של הריגה וכו' **אבל אם היה יכול להימלט על נפשו וכו' ואינו עושה הוא נקרא עובד כוכבים במזיד והובא זה גם בשו"ע יור"ד** (סי' קנ"ז, ברמ"א סוף סעיף א'), ובמאמר קידוש ה' האריך הרמב"ם ז"ל יותר שצריך לברוח למדינה אחרת (וכו'), שבוודאי לענין זה אין אונס ממון נקרא אונס שהרי מבואר ברמ"א (יו"ד סי' קנ"ז ריש סעי' א') שמחיוב לפזר כל ממונו בשביל שלא יעבור אל"ת (וכו') שבוודאי **הוי כל מה יש בו הסכמה למעשיהם מודה לדתם במזיד וחמור מאוד ר"ל** עכ"ל (ועי' גם בויוא"מ למאמר ש"ש סי' ק' לענין המגילת עצמאות שנחתם ע"י ראשי האגודה מש"כ שם בזה).

ועי' גם מה שהבאנו לעיל מדברי רבינו (בויוא"מ) **מהרדב"ז דכל מעשה המורה על כפירה** ה"ה בדין יהרג וא"י אף בלי הודאה מפורשת, וא"כ בבחירות אלו שמשלחים אדם שבעת שנכנס לשם **מראה בזה שמוכן לקבל דתם ולהצהיר נאמנות ועכ"פ מסכים שירשם שמו על הצהרה כזו נמצא שעצם כניסתו והשתתפותו הוא כפירה, וכעין מש"כ רבינו בסימן פ"ח דעצם השתתפות במלכותם הוא כפירה כיון "שמראה" בזה הודאה למינות.** וכתב

רבינו שם בזה"ל **שמחיוב למסור נפשו עבור זה "שלא יהיה מציאות לומר שמודה גם הוא למעשה הכפירה"** עכ"ל וההולך לבחירות לשלוח באי כוחו לחוות דעת בע"פ או בהסכמה בכתב לכפירה זו, נמצא גם דינו כך הוא וכנתבאר לעיל.

יה"ר שיתגלה האמת והאמונה לעין כל בקידוש שם השם, שלא יתחלל שם שמים ח"ו ע"י בני ישראל הכשרים, וימלא הארץ דעה את ה', אמן כן יה"ר.

הדפסת הקונטרס נתנדב לעילוי נשמת
רב האי גאון וצדיק המפורסם בגדלות תורתו ועבודתו,
חסידא ופרישא, נהורא נפישא, לוחם מלחמת ה' בעוז ובגבורה,
הרביץ תורה ויראה טהורה,
תלמיד חביב
למרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע, והיה דולה ומשקה מתורתו לאחרים,
והלך בדרכו הק' להעמיד הדת על תילה, לגדור גדר ולעמוד בפרץ,
"ושפתי כהן ישמרו דעת" ורבים השיב מעוון,

הגאון הגדול

רבי **אליהו כ"ץ** זצ"ל

גאב"ד דק"ק יטב לב ד'סאטמאר בני ברק ושיכון קרית יואל יצ"ו
ובעל ספרי "ראש אליהו" על שו"ת ומועדים

בן הגה"צ מוה"ר **אברהם שלמה** זצ"ל

גאב"ד ריסקאווא וק"ק סאטמאר ב"ב

עלה בסערה השמימה בעצם יום הכיפורים דהאי שתא תשע"ט לפ"ק
זכרו הבהיר לא ימוש מאתנו,
ומה כאן עמד ומשמש להיות לנו נר לרגלינו ומאיר נתיבותינו,
וליהנות ממנו עצה ותושיה, אף שם עומד ומשמש,
וזכותו הגדול יעמוד לנו ממרומים, שנוכל לילך בדרך הסלולה לנו
מרבוה"ק מדור דורים,
באורחות הישרים והנכוחים ולהרבות כבוד שמים,
עד ביאת ינון בב"א.